

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 09.11.2011, sp. zn. 8 Tdo 1363/2011, ECLI:CZ:NS:2011:8.TDO.1363.2011.1

Číslo: 50/2012

Právní věta: I. Prekursor je definován v čl. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. 2. 2004 o prekursorech drog. Podle této definice se za prekursor považují všechny látky, které jsou uvedeny v příloze I citovaného nařízení včetně směsí a přírodních produktů, které tyto látky obsahují, ale i takové látky obsažené v léčivých přípravcích, které jsou sice jinak z této definice vyloučeny, avšak odpovídající látku (prekursor) z nich lze snadno použít nebo extrahovat snadno dostupnými nebo hospodárnými prostředky. Extrakcí snadno dostupnými prostředky ve smyslu této definice prekursoru se rozumí např. rozpuštění ve vodě nebo v jiném roztoku, zahřátí nad otevřeným ohněm nebo jiným tepelným zdrojem za použití zcela běžných nástrojů, náčiní či hospodářských zařízení apod. Může tedy jít o běžné úkony jednotlivce či skupiny osob v rámci individuální nebo manufakturní výroby, při nichž dojde k vyloučení nebo jinému oddělení prekursoru, aniž by k tomu bylo nutno použít složitých chemických, laboratorních nebo obdobných náročných postupů. II. Úpravu dovozu a vývozu (a též zprostředkovatelských činností) prekursorů obsaženou v nařízení Rady (ES) č. 111/2005 ze dne 22. 12. 2004, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi (tj. přímo použitelný předpis Evropských společenství), lze aplikovat jen na jím předpokládané povolené a legální obchodní vztahy, nikoliv však na případy nezákonné distribuce drog včetně prekursorů za účelem toxikomanie. V těchto souvislostech se zásadně použije vnitrostátní právní úprava vztahující se na neoprávněný dovoz, vývoz a průvoz nejen prekursorů, ale i ostatních omamných a psychotropních látek nebo jedů, obsažená v ustanovení § 283 tr. zákoníku

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 09.11.2011

Spisová značka: 8 Tdo 1363/2011

Číslo rozhodnutí: 50

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, Prekursor

Předpisy: § 283 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněné V. R. proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 31 To 218/2011, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Liberci pod sp. zn. 69 T 18/2010.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Liberci ze dne 24. 3. 2011, sp. zn. 69 T 18/2010, byla obviněná V. R. uznána vinnou zločinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, kterého se podle skutkových zjištění soudu dopustila tím, že dne 7. 1. 2010 ve 14.45 hodin dovezla přes hraniční přechod v H. n. N. z Polské republiky do České republiky, kde byla zadržena hlídkou mobilního dohledu Celního úřadu L., 100 kusů balení léku Sudafed po 12 kusech tablet s obsahem prekursoru hydrochloridu pseudoefedrinu 60 mg v jedné tabletě, celkem tedy 72 000 mg pseudoefedrinu, který je uveden pro účely zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jako prekursor v příloze I, kategorii 1 přímo použitelného předpisu Evropských společenství, a to nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. 2. 2004 o prekursorech drog.

Za tento zločin byla obviněná odsouzena podle § 283 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání dvou let, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let. Podle § 70 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku byl obviněné dále uložen trest propadnutí věci, a to černočervené sportovní látkové tašky bez označení a 900 tablet léku Sudafed.

Proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně obviněná podala odvolání, které bylo usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 29. 6. 2011, sp. zn. 31 To 218/2011, podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Označené usnesení odvolacího soudu obviněná napadla prostřednictvím obhájkyň dovoláním, v němž odkázala na dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Vytkla, že soudy vycházely pouze z nepřímých důkazů a údajů, které netvoří jeden celek. Zdůraznila, že předmětný lék zcela legálně zakoupila v Polsku, kde jeho nákup není zakázán v jakémkoliv množství, a tedy bylo povoleno lék dovézt. Za nepodložené považovala tvrzení odvolacího soudu, že lék Sudafed není v České republice registrován, a proto nemůže být dovezen, když Polsko a Česká republika jsou součástí Evropské unie, tedy jednotného celního prostoru. Nemohlo jít o nedovolený dovoz léku, protože lék měla pro svou potřebu a neměla v úmyslu ho uvádět na trh. Sama skutečnost, že zakoupila zcela legálně uvedený lék, nenaplnuje znaky skutkové podstaty zločinu podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku; neexistuje totiž žádné ustanovení, které by zakazovalo zakoupit léky v rámci Evropské unie v jakémkoli množství. Nesprávným shledala i závěr, že jen ze zakoupeného množství léku bylo možné dovodit, že byl určen k výrobě drogy, nikoli k léčebným účelům. Obviněná namítala i to, že byl jako důkaz nesprávně použit úřední záznam o předání osoby o kontrole vozidla hlídkou Celního úřadu L. za bývalým hraničním přechodem v H. n. N., protože ho nelze použít jako důkaz, jak je uvedeno v § 158 odst. 5 tr. ř., ale má sloužit soudu k úvaze, kdy a jaký důkaz provede. K prohlídce vozidla obviněná uvedla, že je nutné porovnat úpravu týkající se domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor, kde je nezbytným předpokladem pro jejich provedení právě souhlas soudu, přitom jde prakticky o obdobnou situaci a okolnosti jako u osobního vozidla. V daném případě bylo tedy možné provést prohlídku soukromých prostor jen za předpokladu, že k tomu byl dán souhlas soudu nebo státního zástupce. Obviněná měla za to, že jak v případě uvedeného úředního záznamu, tak i prohlídky automobilu soud vycházel z důkazů, které byly opatřeny v rozporu s Listinou základních práv a svobod, a nemohl je tedy použít.

Obviněná navrhl, aby dovolací soud napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci zrušil a aby tomuto soudu přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

K dovolání obviněné se písemně vyjádřila státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství. Podle jejího názoru dovolatelka převážně polemizovala s odůvodněním rozhodnutí soudů, což je s ohledem na znění § 265a odst. 4 tr. ř. argumentace nepřijatelná. Skutkové závěry opřely soudy o konkrétní zjištění učiněná na základě provedených důkazů, při jejichž zajišťování nezjistila státní zástupkyně žádné nedostatky. Navrhla proto, aby Nejvyšší soud podané dovolání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř., neboť neodpovídá žádnému z důvodů dovolání uvedených v § 265b odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání obviněné je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou, v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit, a dále zkoumal, zda obviněná dovolání opřela o takové skutečnosti, které dopadají na jí označený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Podle něho lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Nejvyšší soud se poté, co se vypořádal s výhradami obviněné, že nebylo možné za relevantní důkaz považovat výsledky celní kontroly, a uzavřel, že výsledky provedení dokazování nezbuzují pochybnosti o správnosti skutkových zjištění, zabýval námitkami dovolatelky, jež směřovaly proti správnosti použité právní kvalifikace skutku, jímž byla uznána vinnou.

Zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku se dopustí ten, kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, spáchá-li tento čin ve značném rozsahu.

Obviněná se podle tzv. právní věty dopustila tohoto zločinu tím, že neoprávněně dovezla prekursor a čin spáchala ve značném rozsahu. Pojem prekursoru není českým právem definován. Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 167/1998 Sb.“), upravuje mimo jiné i zacházení s omamnými a psychotropními látkami, přípravky a prekursory, přičemž pokud jde o prekursory, odkazuje na přímo použitelné předpisy Evropských společenství.

Prekursor je definován v čl. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. 2. 2004 o prekursorech drog tak, že jím jsou „všechny látky uvedené v příloze I, včetně směsí a přírodních produktů, které tyto látky obsahují. Nevztahuje se na léčivé přípravky, jak jsou definovány ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze 6. 11. 2001, o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků, a dále na farmaceutické přípravky, směsi, přírodní produkty a jiné přípravky, ve kterých jsou uvedené látky obsaženy tak, že je nelze snadno použít nebo extrahovat snadno dostupnými nebo hospodárnými prostředky“.

Podle této definice je zřejmé, že se za prekursor považují všechny látky, které jsou uvedeny v příloze I, ale i léčivé přípravky, v nichž jsou uvedené látky obsaženy, které jsou sice jinak z této definice vyloučeny, avšak uvedené látky z nich lze snadno použít nebo extrahovat snadno dostupnými nebo hospodárnými prostředky. V případě konkrétního léčebného přípravku (léku) obsahujícího některou z látek, na něž dopadá definice prekursoru, je nutné posoudit, zda způsob, jakým lze prekursor z konkrétního léčebného přípravku (léku) použít nebo extrahovat, je možné označit za snadno proveditelný dostupnými nebo hospodárnými prostředky. Za takový způsob lze považovat možnost extrahovat prekursor z léčebného prostředku například rozpuštěním ve vodě nebo v jiném roztoku, zahřátím nad otevřeným ohněm nebo jiným tepelným zdrojem, a to za použití zcela běžných nástrojů, náčiní či hospodářských zařízení apod. Může tedy jít o běžné úkony jednotlivce či skupiny osob v rámci individuální nebo manufakturní výroby, za využití zcela běžných nástrojů, náčiní či hospodářských zařízení, při nichž dojde k vyloučení nebo jinému oddělení prekursoru, aniž by k tomu

bylo nutno použít složitých chemických, laboratorních nebo obdobných náročných postupů.

V příloze I nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. 2. 2004, na niž se přímo odkazuje, je uveden mimo jiné i pseudoefedrin, pro který v návaznosti na výše uvedené platí, že je ve smyslu zmíněné definice prekursorem nejen tehdy, když jde přímo o tuto látku samotnou, ale i tehdy, jestliže je obsažen v léčivých přípravcích (např. v různých druzích léků pseudoefedrin obsahujících), které samy o sobě pod tuto definici nespádají (neboť jsou definovány ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze 6. 11. 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků), ale pseudoefedrin je jednou z jejich složek a lze ho snadno použít nebo extrahovat snadno dostupnými nebo hospodárnými prostředky.

Podle popsaných skutkových zjištění obviněná z Polské republiky dovezla léčivý prostředek Sudafed, což je léčivý prostředek, který by jako tento lék za prekursor nebylo možné považovat (viz negativní část definice výše), ale za prekursor je nutné považovat pseudoefedrin v něm obsažený [uvedený jako prekursor v příloze I nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 ze dne 11. 2. 2004]. K jeho vyloučení totiž postačuje zcela jednoduchý postup založený na tom, že byl extrahován rozpuštěním tablety Sudafed ve vodě, filtrací a následným odpařením, což je ve smyslu shora uvedeného výkladu extrakce provedená snadno dostupným způsobem. Z těchto důvodů je nutné i pseudoefedrin obsažený v léku Sudafed považovat ve smyslu shora uvedené definice za prekursor.

K tomu je nutné zdůraznit, že výsledky provedeného dokazování bylo objasněno, že lék Sudafed byl určen pro výrobu drogy - metamfetaminu. Skutečnost, že uvedený lék měl být zneužit k toxikománii, byla opodstatněně vyvozována jednak z velkého množství tohoto léku, které mnohonásobně překračovalo léčebnou potřebu stanovenou pro jednotlivce k léčebnému použití, pro které je určen, a jednak též s ohledem na poznatek, že obviněná je osobou na uvedené psychotropní látce, tj. metamfetaminu, závislou. Tato zjištění potvrzují také neoprávněnost k zacházení s takovou látkou.

Zacházení s prekursory vymezuje zákon č. 167/1998 Sb., který upravuje mimo jiné i zacházení s omamnými a psychotropními látkami, přípravky a prekursory.

Vzhledem k tomu, že obviněná namítala, že lék mohla do České republiky převézt, neboť taková činnost není žádným předpisem zakázána, je nutné uvést, že podle čl. 1 písm. m) Jednotné úmluvy o omamných látkách (vyhláška ministerstva zahraničních věcí č. 47/1965 Sb. ze dne 27. dubna 1965) se „dovozem“ a „vývozem“ rozumí, u každého z nich podle jeho zvláštního významu, faktická doprava omamných látek z jednoho státu do druhého nebo z jedné oblasti do jiné oblasti daného státu. Trestný je též dovoz, průvoz nebo vývoz pro vlastní potřebu pachatele.

Ve smyslu této úmluvy je nutné chápat i dovoz, vývoz a průvoz prekursorů, a to i s ohledem na to, že je u nich jinak právní úprava svěřena výhradně Evropskému společenství, jak již bylo uvedeno, a jejich vývoz a dovoz podléhá rovněž legislativě Evropského společenství, a proto se odkazuje na přímo použitelné předpisy Evropského společenství. Je však potřeba zdůraznit, že uvedená právní úprava vymezuje otázky spojené s nakládáním s prekursory jako „zacházení“, čímž se z tohoto důvodu rozumí činnosti uvedené v přímo použitelných předpisech Evropských společenství, v konkrétním případě nařízení Rady (ES) č. 111/2005 ze dne 22. 12. 2004, kterým se stanoví pravidla pro sledování obchodu s prekursory drog mezi Společenstvím a třetími zeměmi. Jak však vyplývá z obsahu tohoto nařízení, v něm uvedená pravidla jsou stanovena pro možnost sledování povoleného obchodu s prekursory drog. Proto byly přijaty zásady, jimiž se má zabránit tomu, aby se prekursory dostaly k výrobcům nedovolených omamných látek (viz bod 1/ cit. nařízení). Stanovenými pravidly se sledují hospodářské subjekty působící ve Společenství, které usnadní obchod se třetími zeměmi [viz bod 6) cit. nařízení]. Proto se zde stanoví hlediska k zacházení s prekursory, k němuž je třeba povolení nebo zvláštního povolení podle přímo použitelných předpisů Evropských společenství.

Z těchto zásad je patrné, že uvedené právní předpisy platí pro regulaci a kontrolu obchodu s prekursory v mezinárodním měřítku, a to v rámci jeho povoleného a oprávněného regulovaného obchodu. Vymezení dovozu, vývozu a průvozu vyjádřené jako zacházení, jak je tímto nařízením Společenství chápáno a vykládáno, lze proto aplikovat jen na jím předpokládané obchodní vztahy. Nelze však podle něj postupovat v případě nelegální a mimo zákon stojící distribuce drog, resp. prekursoru, tak jako tomu bylo v projednávané věci, která se, pokud jde o vývoz, průvoz a dovoz, řídí právní úpravou přijatou národními státy v souvislosti s drogovou kriminalitou [čl. 1 písm. m) Jednotné úmluvy o omamných látkách].

Jedná-li se o dovoz léčebného prostředku obsahujícího prekursor, jež lze použít nebo extrahovat snadno dostupnými nebo hospodárnými prostředky, opatřený pro neoprávněnou výrobu prekursoru, nelze na takový případ vymezení vývozu nebo dovozu podle evropské legislativy vztahovat, neboť tato dopadá jen na povolený obchod, a nikoli na nezákonný dovoz a vývoz takových látek. Proto se odkaz na přímo použitelné předpisy Evropského společenství vztahující se k vývozu a dovozu prekursorů vymezený v ustanovení § 20a zákona č. 167/1998 Sb. týká jen podmínek, za nichž se vydává povolení pro legální dovoz a vývoz, neplatí pro případy nelegálního vývozu nebo dovozu prekursorů nebo léčivého přípravků je obsahujících jednotlivými osobami za účelem jejich zneužití při toxikomanii. V takovém případě se uplatní stejná obecná pravidla, která se vztahují na nezákonný dovoz omamných a psychotropních látek, jakož i prekursorů do České republiky za účelem jejich toxikomanického užití.

Bez splnění zákonem stanovených podmínek pro udělení povolení a vydání povolení pro vývoz, dovoz a průvoz omamné, psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru nebo jedu jsou vývoz z České republiky, dovoz do České republiky a průvoz přes území České republiky neoprávněné, a to i tehdy, když se jedná o členské státy Evropské unie, neboť v případě neoprávněné a nepovolené distribuce drog i mezi unijními státy platí státní hranice a s nimi spojené celní a další důsledky. Pročež je nutné i na dovoz, vývoz a průvoz látek obsahujících prekursory aplikovat úpravu ve smyslu § 283 tr. zákoníku, jako je tomu u jiných omamných a psychotropních látek a jedů.

Trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1 tr. zákoníku je ohrožovacím trestným činem, a proto je dokonán již vyrobením, dovezením, provezením, nabídnutím, zprostředkováním, prodáním nebo jiným opatřením jinému nebo přechováním uvedených látek pro jiného, pokud se tak děje neoprávněně. Jestliže obviněná dovezla přes hraniční přechod z Polské republiky do České republiky 100 kusů balení léku Sudafed po 12 kusech tablet s obsahem prekursoru hydrochloridu pseudoefedrinu 60 mg v jedné tabletě, celkem tedy 72 000 mg pseudoefedrinu, naplnila všechny zákonné znaky skutkové podstaty zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku.

Nejvyšší soud proto odmítl dovolání obviněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.